

- 1) मत् + नाचः - अनुनासिक - संचिः
- 2) गर् + ऋणम् - चप्ति - संचिः
- 3) प्रातः + रटनि - विसर्गस्य - लीपः
पूर्वपदस्य दीर्घत्वम्
- 4) कर्ता + इति - गुणा - संचिः
- 5) तान् (+ च) - सर्व - संचिः
- 6) शुद्धिः + बलम् - विसर्गस्य - रूपादृशः
-
- 2) सीडहम् - विसर्गस्य - उत्तरम् / उत्तरः
- 3) गुणा - संचिः
पूर्वस्य - संचिः
-
- 2) परद्वयीकम् - वेचुत्वम्
दृत्वम्
-
- 3) प्रैदाति - बृद्धि - संचिः
- 4) सङ्गः - परसवर्प - संचिः
-
- 4) ऋताकृता - पठतवान्तादृशः संचिः
- 5) ऋभस्त्रिकात् - विसर्गस्य - संकारः

- 3) असाधु (वृत्त)
- 2) साधु
- 3) असाधु (स्वरूपः)
- 4) साधु (इ., पा. न्)
- 5) असाधु (उपमानीयः)
- 5) प्रणाय
- 2) विष्णुना, हरिपा
- 3) कार्यकृति
- 4) प्राकान्
- 6) वैति - वानार्थकः
- 7) अद्वितीय - वाचदर्शकम्
- 8) जायते - अकर्मकः
- 8) आरोहनि - क्लेषादिः

- १) चालक शिक्षण मार्गो वाक्तव्य पति ।
- २) माता शिरु चरन्द्रं वृद्धपति ।
- ३) शिक्षकः छात्रेण पत्रम् अलै रवयत् ।
- ४) मित्र शाङ्करं विद्यालयं प्राप्तिवान् ।
- ५) रमा मालिनी कथां शावयति ।
- ६) वने "रामेण वनुदर्शसहस्र राक्षसाः
मारिताः" इति प्रसिद्धकथा ।
- ७) शुद्धशर्व महाकाठ्ये कविकुलगुडपा
कालिदासेन रामस्य घञुविद्यानिपुणाता
वर्णिता । "अरदुष्पा त्रिविरक्षां उपरि रामेण
कथं जाहा प्रथीहाः कृतः" इति विस्मयकरम्
- सः जाहा कवल तेषाम् आपुः पीत्वा
बहिरागातः । निर्गति ज्ञानिर्भृत जाहीनन् ।
- अपि तु तत्र अमद्विः पक्षिभिः साव पीतम्
दृश्यं कालिदासस्य वर्णनातिरायः ।

सति - सप्तमी

१)

सति - सप्तमी

(५)

२) साने आगाते सति प्राचीनिकाः उदाहितः ।

३) खण्डु इयमानेषु सत्सु वालकाः ।

४) उत्साहेन कुदितवन्तः । : ५८५

५) आतपात् जनेषु वलाहतेषु सत्सु ।

६) वृष्टिः आगाता । ५८५ १६९

७) मातुर्ले कुन्दुकम् आनीतवनि सति

जीपातः कुदितः ।

८) प्राचाप्यां सुमां कुदितवर्पां सर्वां

सर्वं कर्त्तव्यं वृतवन्तः ।

९) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

१०) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

११) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

१२) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

१३) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

१४) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

१५) दीप्तिरः कुदितः । ५८५

11) 2) अर्थात् विनीतेन प्रतिदिनं सैवपाल-

रवादयति

2) तिसृषु अद्यासु उत्तमतमा सांविकी
शब्दा आश्रयणीया

3) वर्षपावतिः किंक (षटुतम्)

4) कृतधनीनोपाधीन निद्रामग्नः भल्लुकः

आधः पातिः

4) तव शिष्पैण द्रुपदपुत्रैण ओङ्कारो सैनां

पूर्वप्राप्तिः शिष्पैण - द्रुपदपुत्रैण

जातं, गतिं, पलितं

13) 2) वृद्धिः + चाहि विसर्जित्य - उत्तम्
उत्तमा - सन्धिः

सत् + अपि - जरूरतम्

मुख्यति + आवापितम् - चण्ठा

3) लृद्धिः - चायामान्, चैषः, वर्षोधीनः

प्राप्ति - गतिः, चलति, प्राप्तिः

14)

२) आरोग्य चतुर्विधम् । ताजि दृष्टिकारीयं,
मानसिकारोग्यं; सामाजिकारोग्यम्
आद्यात्मिकारोग्यं

२) पदा अद्यात्मिक बीजस्य पूर्वमेव आरोपणं
अवति तदा एव अद्यात्मिकारोग्यार्थम्
उत्तमः अवसरः । प्राप्यते । सर्वः सह
अद्यात्मिकबीजम् आरोपणीयम्
साहार्दपूर्वक -० पवहार अवधार ।

३) सामाजिकारोग्यप्रस्तु रक्षापार्थम् ३ उत्तमः

उपायः ७५४३ ॥ सर्वः सह साहार्दपूर्वक -
० पवहारः ॥ । अस्त्रिमेण एव अवदा॥

सर्वः सह अद्यात्मिकबीजमपि आरोपणीयः

वार्द्धकदशापाम् - पश्चिमे वपसि

मन्त्रीमावेन आचरणाम् - साहार्दपूर्वक -
० पवहारः

७

सति सभमी

४)

अद्यापके कदां प्रविष्टे छात्राः उचितवन्तः

अस्मिन् वाच्ये यदा अद्यापकर्त्य प्रवेशनं

भवति तदा छात्राणाम् उत्थानं भवति ।

इति क्रिये । अतः । छात्राणाम् उत्थानं कदा

भवति ? यदा अद्यापकः प्रवेशति तदेवा

अद्यापकर्त्य प्रवेशनं छात्राणाम् उत्थानं

ज्ञापयति । अतः इयं क्रिया ज्ञापकत्वया ।

छात्राणाम् उत्थानं ज्ञापयक्रिया इति

उत्पत्ते । अत ज्ञापकक्रियाः आश्रयः

अद्यापकः । अतः "अद्यापकः" इति

पदेन सभमी - विभक्तिः प्राप्यते । प्रविष्टः

इति पदम् अद्यापकः इति पदरूप

विभक्तिः । अतः इदं पदमपि सभमी -

विभक्तिः प्राप्यते । अयं प्रभागः

"सति-सभमी" इति उत्पत्ते । भास्त्रसभमी

इति अन्य-नाम ।

"सत्" इति प्रातिपदिकर्य प्रयोगः

पुणिकृष्ण भवति । अथ तु नपुणसकलिकृष्ण ।

स्तीलिकृष्ण, सती इति पदस्य सप्तमी कृष्ण ।
स्तावदनम् द्विवचनम् लहुवचनम्

सत्या	सति	सतीहृष्ण	सत्यसु (तु/न)
	सत्यम्	सत्योः	सतीषु (सी)

उदाहरणम्

रामे गते तत्त्वदशार्थः मृतः । (पु)

स्तीतायाम् आगतायां सत्यां रामः मुकुटः । (सी)

याने आगते भवति प्रातिकाः धानिताः । (न)

सति सप्तमी प्रयोगः त्रिषुलिकृष्ण वचनक्रै

भवति ।

अद्यापकर्त्तव्ये श्लोके पाठ्ये छात्राः लिखितवन् ।

अस्मिन् बाले अद्यापकर्त्तव्ये पाठ्यं

छात्रापाठी लेखनम् इति द्वि श्लोके रूपः ।

अद्यापकर्त्तव्ये पाठ्यं कर्मपदम् आस्त्रित्य

भवति । रापकर्त्तव्याः आश्रयः कर्मपदम्

अंतः कर्म पदम् तस्य विशेषणं -

सप्तमीविभागी मवति ।

क्षतवृत्त प्रयोगी सति-सप्तमी (ग्रातवन् / गत्वा)

ग्रातवति ग्रातवनीः गतवरसु (५/न)

ग्रातवरथाम् ग्रातवर्त्योः ग्रातवतीषु (स्त्री)

क्षति-प्रयोगी सति-सप्तमी (पवितः / पवित्रा)

पवित्रे पवित्रियोः पवित्रेषु (५/न)

पवित्रापाम् पवित्रियोः पवित्रासु (स्त्री)

शान्ति-प्रभावी सति-सप्तमी (पठन् / पठन्ती)

पठनि पठनीः पठनसु (५/न)

पठन्त्रयाम् पठन्त्रयोः पठन्त्रीषु (स्त्री)

शान्त्य-प्रभावी सति-सप्तमी (वर्णदमानः / वर्णदमाना)

वर्णदमाने वर्णदमानयोः वर्णदमानेषु (५/न)

वर्णदमानायाम् वर्णदमानयोः वर्णदमानासु

15)

परीपकारार्थम् इदं वारीरम्"

अस्माकं मानवनन्म अनि विश्वतमभैव ।

अपि तु महत्वपूर्णम् । भगवता अनेकं

जनानः सृष्टाः । तेषु अन्येषां

साहार्थः वारीः मानवः प्रव प्राप्तम् ।

अचलः वृक्षाः अपि अन्येषां कृते

छायां ददाति । फलमपि फलति ।

"द्वापामन्यस्य वर्त्तति तिष्ठति स्वयमातपे

फलातपि वरेषां कृते वृक्षाः सत्पुण्याः

इव " इति ३ अथवा ।

नदी वहति । लस्याः जलं स्वयं न

पिषति । समानं धीनुः अपि परेषां कृते

प्रव क्षीरं वर्त्तति । दुग्धं क्षीरं

स्वयं न पिषति ।

वयं सर्वे अन्येषां कृते व्याराति.

साहार्थं कुमः । कोऽपि वेदनां मनसि

Date: 11

अनुमति चेत् वाचा उपकारः कर्मणः
कोडिंग द्वारिकृष्ण दुःखितः चेत्
धनेन उपकारः कर्त्तव्यः । जनशानिः
का प्रक्रियेन् दीपा चेत् कार्यसाहाय्यं
कर्मण् । वयं सर्वे असमाकं
कार्येन वाचा मनसा शुद्धया च
जीवां कृते उपकारं कुर्मः । तदेव
असमाकं शारीर्य सफलता प्राप्ते ।

मानवः अनुकूलः वा प्रतिकूलः वा
भवन्ति । अनुकूल-मानवः अनुष्ठान
कृते उपकारं कुर्वन्ति । किन्तु
प्रतिकूल-मानवः अनुपान् बाधन्ति ।

वयम् अनुकूलमानवान् प्रति दिति
प्रदर्शयामः चेत् अत्र महां किम्?
वयं प्रतिकूलमानावान् कृते अपि
प्रोपकारं कुर्मः । यथा "साधुः
कृतिः" य ही कथाय तृतीयः

१२५ द्वान्तुपामीव प्रदर्शनी।

किंतु साधुपुरुषः तुलः तुलः

वृच्छिकः रक्षाति

अमः राव उत्तमरीत्या इदं सुमालिनः

४. सूचयति

परोपकाराय कलाति वृक्षाः ।

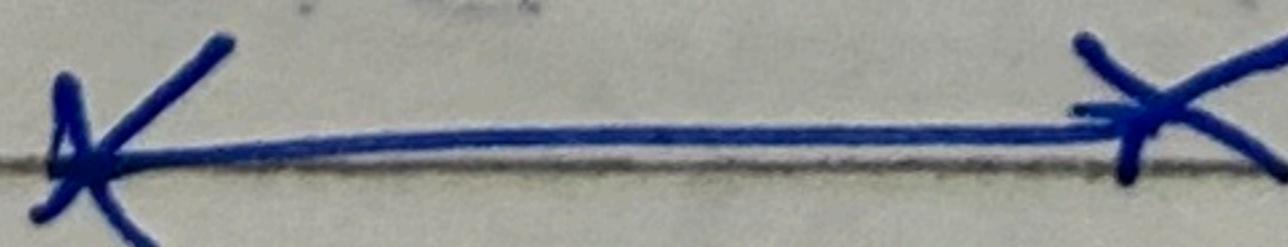
परोपकाराय बहुति नद्यः ।

परोपकाराय दुष्टिः जावः ।

परोपकाराय दृष्टिः शारीरम् ॥

पठु संस्कृत, वदु संस्कृत अथु

संस्कृतम् ।

12) पत्र वर्णाचीः सनिध्या॥ निकारः भवति
सनिधिः इति उच्चते । द्वयाः वर्णाचीः
मैलनेन किंभूपि परिवर्तनं भवति
चेत् अत भवति । सनिधिः
परिवर्तनं चतुर्विधं भवति ।

1) आदृष्टः

2) अप्तिमः

3) लोपः

4) प्रकृतिभावः

आदृष्टः

पर्वं स्थितस्य वर्णस्य स्थाने अन्य-

वर्णस्य आदृष्टः अभवत् उदयः आदृष्टः

उदाहरणम्

यदि + अपि = यद्यपि

ये दि + इ + अ + पि

इ + अ = इ + अ - पर्व

इ कार-स्थाने भकारः आदृष्टः ।

आजामः

पूर्वि अन्यवा परं सम्प्रत्यय वर्णाति वृत्तन् -

वर्णस्य उदयः आजामः पूर्वि परं

वर्णाति परतः अन्यवर्णस्य उदयः

भवति

उदाहरणाम्

उदन् + आजामः = उद्भाजातः

- उद्भाजामः

अत उदन् + न् + आजामः = उद्भाज

अन्यवर्णः नकारः आजामः अतः

आजाम - सम्बैषः